

Антикорупційні заборони: що повинен знати кожен держслужбовець

Антикорупційні заборони є ключовим елементом забезпечення доброчесності та прозорості в роботі державних службовців в Україні. Ці правила, встановлені Законом України «Про запобігання корупції», спрямовані на запобігання зловживанням, забезпечення неупередженості та підтримку довіри суспільства до державних інституцій. Розуміння та дотримання цих заборон є обов'язковим для всіх, хто працює на державній службі.

Основні антикорупційні заборони

1. Заборона на прийняття подарунків

Державним службовцям заборонено приймати подарунки, які можуть вплинути на їхні офіційні рішення чи дії. Згідно зі статтею 23 Закону України «Про запобігання корупції», подарунки дозволені лише в межах загальноприйнятої гостинності та за умови, що їхня вартість не перевищує встановлених законом лімітів. Наприклад, у 2025 році один подарунок не може перевищувати мінімальну заробітну плату (8000 грн), а загальна сума подарунків від одного джерела за рік не повинна перевищувати прожитковий мінімум для працездатних осіб (3028 грн). Винятки стосуються подарунків від близьких осіб, але якщо їхня вартість перевищує 5 прожиткових мінімумів, вони підлягають декларуванню, а при перевищенні 50 прожиткових мінімумів — повідомленню до НАЗК.

2. Запобігання конфлікту інтересів

Державні службовці зобов'язані уникати ситуацій, коли їхні особисті інтереси можуть суперечити службовим обов'язкам (стаття 28 Закону). Наприклад, прийняття рішень на користь родичів чи бізнес-партнерів є порушенням. У разі виникнення конфлікту інтересів службовець повинен повідомити про це керівництво протягом одного дня. Порушення тягне адміністративну відповідальність за статтею 172-7 КУпАП, включаючи штрафи від 1700 до 3400 грн та можливе позбавлення права обіймати посади на один рік.

3. Фінансові декларації

Державні службовці зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному вейсайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, уповноваженої на виконання

функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством з питань запобігання корупції (статті 45, 52 Закону). Порушення, такі як подання неправдивих даних, тягнуть відповідальність за статтею 172-6 КУпАП або статтею 366-1 КК України, включаючи штрафи та кримінальну відповідальність.

4. Обмеження після звільнення

Після припинення державної служби застосовуються обмеження протягом одного року, зокрема заборона на укладення договорів з організаціями, які перебували під контролем службовця, чи розголошення конфіденційної інформації (стаття 26 Закону). Порушення тягне відповідальність за статтею 172-8 КУпАП.

Чому це важливо?

Антикорупційні заборони є основою для забезпечення прозорості та доброчесності в державному управлінні. Вони запобігають зловживанням владою, сприяють справедливому прийняттю рішень і зміцнюють довіру суспільства до державних інституцій. Порушення цих заборон може призвести до серйозних наслідків, включаючи штрафи, ув'язнення, конфіскацію майна та втрату права обіймати посади.

Дотримання антикорупційних заборон є не лише юридичною вимогою, а й моральним обов'язком кожного державного службовця. Ці правила сприяють формуванню культури доброчесності, що є необхідною умовою для ефективного державного управління та розвитку демократичного суспільства. Державні службовці повинні бути прикладом етичної поведінки, щоб забезпечити довіру громадян до державних інституцій.